

Kommunal- og moderniseringsdept.

HØRINGSUTTALELSE - NYTT INNTEKTSSYSTEM TIL KOMMUNENE

Høringsdokumentet ble sendt på høring 16. desember, av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Høringsfristen er 1. mars 2016.

Salangen kommune vil understreke at kommunenes reelle mulighet til å gi et høringssvar er liten, da svarfristen er kort. Med tanke på hvor lenge et forslag til nytt inntektssystem har vært varslet, samt hvor inngripende i den enkelte kommunes selvstyre endringer vil være, oppleves dette ikke som greit. Dette særlig med tanke på at innholdet i dokumentet gir lite konkrete opplysninger om hvordan situasjonen vil være for kommunene, men kun gir en retning i endring av inntektssystemet. Høringsdokumentet burde ha inneholdt konkret hva som er foreslått endret, og effektene burde vært anslagsvis beregnet og vedlagt. I høringsbrevet ønskes tilbakemelding på enkeltpunkter og generelle uttalelser. Forslaget som er på høring er et uferdig forslag, hvor enkeltelementer er løftet ut og vurdert, men hvor helheten først vil vises i kommuneproposisjonen våren 2016.

Salangen kommune mener høringsdokument er en uoversiktlig og teknisk utredning. Med de forutsetningene som ligger til grunn, framstår endringen av eksisterende inntektssystem derfor kun som en mulighet til å få fortgang i kommunereform. Kommuner med lavt antall innbyggere, og med nærhet til områder med tettere befolkning, vil bli karakterisert som frivillig små og vil derfor tape økonomisk på forslaget. Dette fremstår som en vridning i inntektssystemet som svekker det kommunale selvstyret. Salangen kommune vil understreke at utgangspunktet for inntektssystemet for kommunene må være et reelt lokalt selvstyre, også med hensyn til å kunne velge egen organisasjonsstørrelse. Særlig for kommuner der avstandene er store, og geografien utfordrende. Bosetting og samfunnsutvikling i hele landet er avhengig av et inntektssystem som legger til rette for at kommunene skal kunne tilby tjenester der folk bor, og ikke legge til rette for at folk må flytte seg etter tjenestene.

En konsekvens av det foreslåtte systemet er at de administrative kostnadene ikke dekkes på samme måte som tidligere, og spesielt ikke for de kommuner som får lav verdi på det såkalte strukturkriteriet, m.a.o. kort reiseavstand for å

nå et område med 5000 innbyggere. Utfordringer med dagens system i forhold til fordeling av skatteinntekter og tilbakeføring av disse til respektive kommuner, ivaretas i mindre grad i forslaget.

Strukturkriteriet veier bare delvis opp for utfordringer knyttet til lange avstander. Den tid mindre ressurser skal fordeles pr kommune, og mer pr innbygger, slik forslaget innebærer, vil dette forsterke en sentralisering av tjenester og mennesker.

Tidligere har partiene på stortinget sagt at inntektssystemet for kommunene ikke skal kunne brukes for å fremtvinge kommunesammenslåing, tendensen i forslaget tyder på at regjeringen likevel vil bruke inntektssystemet som virkemiddel for å oppnå resultater i kommunereformen. Begrepene frivillig og frivillig liten har kommet inn som kriterier, og Salangen kommune vil stille spørsmål ved i hvor stor grad dette vil kunne være objektive forståelige kriterier, eller om det vil være gjenstand for subjektive vurdering og synsing i KMD: Utformingen av nytt inntektssystem må gjøres nøytralt uten direkte tilknytning til kommunereform og debatten om kommunesammenslåinger. Inntektssystemet skal gjelde i mange år, helt uavhengig av kommunereformen. Begrep som frivillig eller ufrivillig smådriftsulempe er helt umulig å gi et objektivt innhold.

Storkommunetilskuddet må fordeles i henhold til objektive kriterier, og det må dokumenteres at kostnadene er høyere enn det de generelle kostnadsnøklerne i utgiftsutjevningen fanger opp. Ved at storbykommunene får vesentlig økning på grunn av endringene i basiskriteriet, bør summen som fordeles ekstra til storbykommunene reduseres (den reduserte andelen bør fordeles via innbyggertilskuddet, på lik linje som det som blir trukket inn av basiskriteriet).

Vedrørende forslag til endringer i regionalpolitiske tilskudd mener Salangen kommune at dagens profil med Nord-Norgetilskudd skal videreføres, det samme gjelder småkommunetilskuddet. Det er viktig at småkommunetilskuddet oppjusteres i tråd med det som skjer med storkommunetilskudd og vekstkommunetilskudd. Det er uakseptabelt at småkommunetilskuddet er det eneste som ikke blir kostnadsjustert. Salangen kommune ber om at en ifbm strukturkriteriet benyttes grense 13,3 km.

Kostnadsnøklerne i utgiftsjevningen bør oppdateres hvert år, slik at man unngår de store utslagene når nøklene oppdateres. Kostnadsnøkkel for barnehage bør baseres på antall heltidsansatte 20 -40 år og antall barn i barnehagealder. En vurdering av kostnadsnøkkel ut fra en kommunes utdanningsnivå er svært uheldig. Når kostnadsnøkkel for PU over 16 år blir redusert, forutsetter Salangen kommune at innslagspunktet for refusjon ressurskrevende tjenester reduseres tilsvarende.

Hensynet til det lokale selvstyret og lokal forankring av inntekter er et avgjørende og grunnleggende prinsipp for finansieringen av kommunesektoren. Inntektsordningene som tilgodeser kommuner som avstår verdifulle naturressurser til storsamfunnet har et legitimt krav på en andel av den verdiskapingen som finner sted. Skatte- og avgiftsordninger som i dag holdes

utenfor inntektsutjevningen, eksempelvis eiendomsskatt, konsesjonsavgifter og konsesjonskraft, må også holdes utenfor i fremtiden. (bykommuners store aksjeavkastninger knyttet til vannkraftverk er ikke inkludert i inntektssystemet.)

Ny modell for selskapsskatt bør ikke innføres. Det er uheldig at ny modell for selskapsskatt kun tilgodeser kommuner med næringsvirksomhet som medfører sysselsetting, siden modellen er basert kun på vekst i lønnsgrunnlaget.

Salangen kommune forventer at KMD, i presentasjonen av stortingsproposisjonen om inntektssystemet, legger til grunn at inntektssystemet skal tilrettelegge for at staten sikrer alle kommuner like muligheter til å ivareta lovpålagte oppgaver. Inntektssystemet må også sikre at kommuner, uavhengig av kommunestørrelse og beslutning om sammenslåing eller ikke, vil kunne drive samfunnsutvikling og tilrettelegge for bosetting og næringsutvikling over hele landet.

Enstemmig vedtatt, Salangen kommune, k-sak 4/16.

Med hilsen

Sigrun Wiggen Prestbakmo (sign.)
Ordfører